

„MĂ CONSIDER UN ROMANTIC, DEȘI VIAȚA MĂ OBLIGĂ, SĂ FIU, ADESEA, PRAGMATIC“* (II)

Convorbire realizată de **Alexandru Deșliu**

– **De ce ați ales să urmați Filologia și nu altă facultate?**

– Cum v-am mai spus, am avut încă din copilărie atracție pentru tot ce este scris, pentru ziare, pentru reviste și cărți. În îndepărtatul sat al copilăriei mele veneau puține publicații. Și când veneau (evident, în afara revistelor „Cravata Roșie“ și a ziarului „Scânteia pionierului“, la care eram abonat), pur și simplu le „devoram“. Ele reprezentau legătura mea cu lumea dinafara satului. Visam să ajung să scriu și eu cândva la ziare și la reviste. Și Dumnezeu m-a ajutat. În plus, mai era un lucru foarte important: la noi, pe Valea Chiojdului și pe Valea Buzăului, sunt multe biserici, schituri, dar mai ales foarte multe troițe. Urci un deal sau cobori într-o vale și deodată, la o răscruce de drumuri, ajungi în fața unei troițe de piatră pe care abia se mai zăresc literele scrijelite acolo, cine știe cu cât amar de vreme în urmă, de mâna unui meșter anonim. Ei, bine, literele acelea mă fascinau și într-un fel sufeream că nu le pot înțelege, că nu-mi puteam da seama ce scrie acolo. Și-mi propuneam că atunci când voi fi mare să învăț și „limba“ aceea, atât de necunoscută pentru copilul care eram. Curiozitatea și „suferința“ m-au însoțit și mai târziu, până când am aflat *unde* și *cum* pot să deprind descifrarea inscripțiilor slavone sau chirilice. O altă motivație a alegerii filologiei a fost dorința de a cunoaște mai îndeaproape și mai profund valorile literare, de la noi și de aiurea din lume. Nu-ți ascund pe de altă parte că, nutrind să ajung scriitor și să-mi „adun“ și eu numele pe-o carte, cum zicea Arghezi, am socotit că numai la Filologie pot afla mediul în care se poate deprinde meșteșugul scrisului. O naivitate, desigur. Dar peste toate, ori poate alături de toate, simțeam o inexplicabilă chemare interioară spre Litere...

– **Cum ați caracteriza atmosfera din anii dvs. de studenție? V-am ruga să ne vorbiți despre ambianța universitară, așa cum ați perceput-o dvs. ca tânăr venit din provincie în Capitală, despre profesorii pe care i-ați simțit mai apropiați de tinerii din amfiteatre.**

– Mai întâi să vă spun câte ceva despre sosirea mea în București. Eram ceea ce se cheamă cu un termen nu tocmai elevat *tobă de carte*, fiindcă toată vara buchisiseam pe *Istoria* lui Călinescu, împrumutată de profesoara mea de la liceul „Hasdeu“, d-na Onofrei (evident, ediția princeps din 1941, fiindcă reeditarea se va face abia peste aproape douăzeci de ani, în 1982) și „lăsată în custodie“, fiindcă avea încredere, toată vara, până în preajma plecării la București. Făcusem fel de fel de bilețele, simulând

examinarea la oral, cu subiecte de gramatică (analize pe texte din Odobescu, Creangă ș.a.), cum auzisem că se vor da la marea încercare din toamnă. În plus, eram la curent și cu noutățile literare și gata oricând să vorbesc despre Jebeleanu, Beniuc, Deșliu și ceilalți autori care se studiaseră potrivit programei școlare, dar și să mă refer la scriitorii *ultimului val*, la cei care aveau să fie numiți mai târziu de către critica literară „Generația ‘60“, adică la Nichita Stănescu, Ana Blandiana, Marin Sorescu și alți câțiva care începuse să se afirme și să fie comentați prin reviste. Unora (Nichita Stănescu, Marin Sorescu) le apăruseră deja prima carte, alții erau în așteptarea debutului editorial și se înțelege că un „excurs“ pe marginea scrierilor lor într-o lucrare la examenul de admitere la Filologie nu putea să-i impresioneze decât plăcut pe profesorii din comisie. Am avut și un mare noroc: una din temele date la lucrarea scrisă avea un titlu care „pica“ exact pe cunoștințele mele extra-programă școlară: **Teme, idei și tendințe în poezia actuală**. Nu vă mai spun că am dat și citate, iar acolo unde, totuși, nu le știam, le-am inventat. Firește, în stilul și maniera autorului respectiv. De altfel, eram la curent cu poezia momentului și pentru că la Buzău urmăream cu mare pasiune toate aparițiile din colecția „Luceafărul“, consacrată debutanților, care se tipărea într-o ținută grafică atrăgătoare. Speram ca într-o bună zi să-mi apară și mie o carte acolo...

Bucureștiul acelei vremi (1964) m-a primit cu indiferență, ca pe orice provincial. Puțin îi păsa lui de idealurile candidatului la studenție care eram. Ba, aș putea spune că, din chiar prima zi petrecută în capitală, am avut sentimentul că am călcat cu stângul. Și iată de ce. Când am mers în cursul dimineții, împreună cu tata și cu un unchi la care trăsesem în gazdă să mă înscriu la examen, am aflat că dosarele nu se primesc decât după ora douăsprezece. Și ce eram să facem până atunci? Unchiul a propus să ne umplem timpul mergând să vedem „Expoziția realizărilor economiei naționale“, care tocmai se deschisese de câteva zile în pavilionul de lângă Casa Scânteii. Ne-am dus, am vizitat ce-am vizitat și la sfârșit ne-am oprit la un bufet expres să ne răcorim cu câte o bere și să mâncăm o porție de cremwursti. Apoi am plecat spre Universitate. Acolo, tocmai când să înmânăm secretarei dosarul cu acte, ia-l de unde nu-i. Ne-am întrebat unul pe altul: „Mapa nu-i la tine?“. Și nu era la nici unul. Rămăsese cuminte pe suportul de dedesubtul mesei de la expoziție. Dacă n-o recuperam, riscam să nu intru în examen, fiindcă scoaterea unui duplicat după diploma de bacalaureat putea

dura câteva zile, iar înscrierile se încheiau mult mai repede. Goană după mapă, spaimă generală, iar la masa la care stătusem mai devreme nici urmă de mapă. Se pare, însă, că îngerul meu păzitor nu m-a părăsit nici într-o situație atât de delicată. Cineva găsisese mapa și o dăduse spre păstrare vânzătoarei. Acea, fericită că poate face un gest frumos, mi-a dat-o imediat și tuturor ne-a venit inima la loc. Așadar – și totuși! – nu călcasem cu stângul în Capitală.

Sansa pe care am avut-o noi, cei care am intrat la facultate în anul 1964 (și pe care n-au avut-o alte promoții de studenți de după război și până atunci și nici cele care ne-au urmat până în 1990) a fost unică și extraordinară. Spun extraordinară fiindcă cei cinci ani de studii au coincis cu ceea ce analiștii de azi numesc „larga deschidere” a regimului comunist din România către lume.

Conjunctura istorică se cunoaște. Regimul lui Gheorghe Dej produsese prima ruptură de Moscova, apoi Nicolae Ceaușescu, instalat la cârma țării în 1965, încerca să-și creeze popularitate, între altele și printr-o deschidere către lume și către cultură. Și nu încapă îndoială că primii beneficiari ai noilor schimbări eram noi, studenții.

Pe scenele teatrelor bucureștene își făceau loc tot mai mult și tot mai des piesele scriitorilor occidentali (îndeosebi americani, dar și francezi, germani, italieni), pe ecranele cinematografelor rulau multe filme de dincolo de „Lagărul comunist”, ecranizări după mari opere literare și nu numai, muzica formațiilor din țările vestice și de peste ocean se auzea până și în cel mai mărunț club, la casele de cultură funcționau cenacluri literare „necenzurate” (ori supravegheate atât de discret încât nici nu se observa). Editurile tipăreau traduceri din marii scriitori în vogă prin alte locuri. Eugen Ionescu și Tennessee Williams, Max Frisch, Eugene O'Neill, Ibsen și alții ajunseseră să fie jucăți în aceeași zi pe mai multe scene, așa încât nu știai ce să alegi fără a regreta că a trebuit să renunți la altceva. Sala Palatului, Ateneul, Opera Română și alte mari săli de spectacole începuseră să primească turneele unor ansambluri sau soliști de renume de peste hotare etc. etc. În week-end eram adesea puși în mare dificultate, fiindcă aveam de ales între film, teatru, spectacol muzical sau participarea la ședințele unor cenacluri literare (la Facultatea de Limba și Literatura Română funcționa Cenaclul „Junimea” și acolo îi puteai întâlni, puteai discuta cu ei ori aveai ocazia să le ascuți poemele unor scriitori precum Ioan Alexandru, Constanța Buzea, Ana Blandiana, Ileana Mălăncioiu, Adrian Păunescu ș.a.); la Casa de Cultură „Grigore Preoteasa” din Calea Plevnei începuse să-și țină ședințele un alt cenaclu, condus de M.R.P. (cum i se spunea prescurtat lui Miron Radu Paraschivescu), și tot acolo Teatrul „Podul”, deschis și el de curând și aducând la rampă studenți-actori atrăgea publicul ca un magnet.

Cei mai mulți dintre noi, filologii, ne și vedeam, încă de pe atunci, scriitori, redactori de reviste sau de edituri, oameni cu mari răspunderi pe tărâmul culturii, chemați să ne spunem cuvântul și să avem inițiative în diverse domenii. Și asta ne stimula, ne ambiționa să ne dedicăm studiului, să ne informăm, să ne agităm, să fim „în miezul lucrurilor”. Nu doar prin participarea la cursuri și seminarii,

ci prin implicarea în mai tot ce însemna viață studentescă – de la studiu și până la agrement.

Exista și un loc – Cofetăria „Albina” – la încrucișare de drumuri, pe strada Academiei, unde ne întâlneam filologii cu viitorii actori – studenții de la Institutul de Teatru, cu viitorii arhitecți și cu studenții de la Arte Plastice, cu toții, sau aproape cu toții aspiranți la gloria muzelor: prozatori, poeți, dramaturgi, artiști plastici. Acolo puteau fi zăriți, aproape la orice oră din zi, cel puțin șase-sapte inși strânși în jurul unei mese și discutând ultimele noutăți din viața culturală, comentând aparițiile din reviste ori spectacolele anunțate de afișele teatrelor. Nu erau puține zilele în care, antrenați de entuziasmul tineretii, veneau la „Albina” și unii profesori de la facultățile aflate în apropiere, mai ales de la Filologie: Alexandru Piru, George Ivașcu, Eugen Simion, Ion Dodu Bălan, Marian Popa și alții. Pe acolo au zăbovit mai mult sau mai puțin în vremea aceea Gheorghe Pituț, Marius Robescu, Virgil Mazilescu, Grigore Arbore, Octavian Stoica, Daniel Turcea, Maria Luiza Cristescu, Nicolae Krasowski, Florin Gabrea, George Alboiu, Tudor Octavian, Petre Anghel, Nicolae Dan Frunteletă, Constanța Buzea, Ștefan Stoian, Dumitru Dinulescu, Dumitru Tăpeneag, Vintilă Ivăncean, Petru Popescu, Dorin Tudoran, Mihai Neagu Basarab, George Târnea și mulți alții. Unii dintre clienții localului (frații Krasowski, Dumitru Dinulescu, frații Gabrea), mai târziu autori a cel puțin o carte de literatură, erau atât de cunoscuți încât peste vară, când plecau din București, primeau corespondența pe adresa „Albinei” și chelnerii le-o păstrau până când se întorceau, în toamnă.

La „Albina” aveau loc, uneori, și scene ce par a fi desprinse direct dintr-o pagină de literatură anecdotică. Bunăoară, într-una din zile, prozatorul Octavian Stoica, luând o înfățișare gravă, concentrată spre interior, îi spune unui coleg, Corneliu Merlău (până atunci autor al unor schițe literare publicate cu elogii de către Fănuș Neagu în „Amfiteatru”): „Măi, Cornele, am un subiect nemaipomenit pentru o schiță! Dacă vrei, ți-l vând ție!”. „Ce subiect?”, întreabă acesta, dornic să scrie un text formidabil pentru amintita revistă. „Păi, dacă dai o bere, ți-l vând!”, face Octavian Stoica, cel care rostise verbul „a vinde” la modul cel mai propriu posibil. „Bine, dau!”, se învoiește colegul cu entuziasm și comandă numaidecât berea. Berea vine, sorb amândoi câte un gât din halbele cu pricina și Corneliu Merlău așteaptă. Cu aceeași mină gravă de mai devreme, Stoica începe: „Imaginează-ți o câmpie întinsă într-o dimineată încețoșată de toamnă. Nu se vede nici la doi pași depărtare. Deodată, prin păclă se întrevede, totuși, o siluetă. Nu știi ce este, bărbat sau femeie. Nici nu știi dacă merge sau stă pe loc...” „Ei, și?”, întreabă celălalt, văzând că povestitorul se oprește și întârzie să ducă mai departe firul povestirii. Stoica tace. Și tace și tace în continuare, preț de câteva minute. Curios și nerăbdător, colegul lui reia întrebarea: „Ei, și ce se întâmplă?”. Tot așa de grav ca mai înainte, „omul cu ideile” soarbe tacticos berea, o termină și nu zice nimic. „Da spune, domnule, continuarea!”, își iese din minți partenerul. La care, celălalt, de un calm imperturbabil, răspunde: „Păi, Cornele, de aici încolo e o altă idee. Mai dă-mi o bere și-ți spun!”. Luat prin surprindere, amatorul de proze

originale merge până la capăt. Sau așa crede el. „Bine, zice, uite, mai dau o halbă!“ Este chemat ospătarul, se ia comanda și vine a doua bere. Octavian Stoica o bea tacticos și-și continuă jocul, povestind cum personajul din câmpie face câțiva pași prin ceață, se împiedică și cade. Lucrul de care s-a împiedicat nu se știe ce a fost. Este și el învăluit în ceață. Însă prozatorul îl „învăluie“ în așa fel încât să stârnească o mare curiozitate pentru ascultător, punct din care cel care vorbește consideră că începe o a treia idee. Idee care trebuie și ea, nu-i așa, plătită cu o nouă halbă. Nu se mai știe câte comenzi au fost în total, dar rămâne cert un fapt: după ce s-au amestecat binisor amândoi, iar povestea a rămas neterminată, omul cu ideile și-a amintit brusc că este așteptat undeva și că a întârziat la întâlnire. S-a ridicat de pe scaun și s-a îndreptat spre ieșire. Nu înainte, însă, de a-și liniști prietenul: „Lasă, măi, Cornele, nu-ți face probleme! N-am să vând ideea nimănui. Ne întâlnim noi altădată și ți-o vând numai ție. Ți dau cuvântul meu că n-o vând la altcineva!“...

În ce mă privește, o mare parte din timpul liber mi l-am consacrat de la început cunoașterii Bucureștiului, la modul cel mai propriu, adică rătăcind pe străzile și prin parcurile lui, colindând prin muzee, biblioteci și expoziții, mergând la diverse cercuri și cenacluri literare, bătănd cu timiditate la porțile unor reviste cu poeziile într-o mapă, neocolind nici petrecerile studentești și cafenelele în care mă întâlneam cu prietenii mai vechi și-mi făceam și alții noi, citind cărți pe care în Buzăul adolescenței nu le găsisem ori de care nici măcar nu auzisem.

Pe de altă parte profesorii de la facultate, cei mai mulți dintre ei deschiși la suflet, cu lucrări tipărite, nume cunoscute în lumea literară, ne stimulau dorința de instruire și ne „ostoiu“ setea de cunoaștere, dându-ne sugestii pentru îmbogățirea bagajului de cunoștințe, ceea ce ni se părea a fi (și poate chiar era) ceva extraordinar.

Despre unii dascăli de la Facultatea de Limba și Literatură Română există o întreagă literatură orală, iar dacă cineva s-ar apuca s-o scrie, cred că ar ajunge la un volum destul de consistent. Și interesant în același timp. Interesant fiindcă ar aduce, dincolo de narațiunea propriu-zisă, mărturii inedite și prețioase despre mentalitatea, bunătatea sau asprimea, umorul și delicatetea profesorilor, oameni înțelegători față de „ieșirile“ și „abaterile“ tineretii.

Alexandru Piru rămâne de departe profesorul în jurul căruia s-a înfiripat, de-a lungul timpului, cea mai bogată anecdotică, despre care se vorbește și azi în cercurile foștilor studenți din diverse promoții. Mucalit și sobru totodată, el făcea o figură aparte printre cei care predau diferite discipline în amfiteatrele filologiei bucureștene.

Nu știu cât de apreciat și de iubit era printre colegii lui de catedră, dar printre studenți avea o popularitate ieșită din comun. Și asta cel puțin din două motive: întâi fiindcă își pigmenta cursurile (altfel destul de aride, fiindcă erau de literatură veche și abundau mai mult în date și cifre decât în prezentări cursive de autori și opere) cu diverse momente „picante“ – fie exterioare „temei“, fie adunate din materialul prezentat în curs, apoi pentru marea lui generozitate de la examene.

Odată (pe când în fața catedrei, pe un scaun se afla o colegă ce habar n-avea despre cronicarul cu numele

înscris pe bilețelul de examen, iar în spatele profesorului stătea asistentul Mihai Zamfir, care o simpatiza pe studentă și voia s-o ajute, sugerându-i prin gesturi răspunsurile), Alexandru Piru devenise un fel de Marius Chicos Rostogan. „Și ce i-a făcut domnitorul X boierului Y, când și-a dat seama că acela l-a trădat?“, întreba el, referindu-se la nu știu ce cronică a Moldovei. Fata era complet străină de subiect și se blocase total. Asistentul îi făcea semne disperate, dar ea tot nu pricepea. Atunci, tot asistentul a ridicat mâna dreaptă deasupra capului, imitând prinderea gâtului într-un laț de spânzurătoare. Abia în clipa aceea colega noastră a înțeles: „L-a spânzurat, dom' profesor!“ „Așa, vezi că știi?“, s-a înseninat, chipurile, profesorul. „Dă-mi carnetul!“, a zis el. Și i-a pus o notă mare, mult prea mare în comparație cu vidul din capul ei.

Alexandru Piru era renumit, cum spuneam, pentru notele pe care le dădea, fie pe merit, fie pentru lipsa unor merite. „Bun om Piru, ziceau studenții, dă la toată lumea 10!“.

Chiar la toată lumea nu dădea el nota maximă, dar destul de rar se pomenise ca un student să primească mai puțin de 7. În treacăt fie spus, profesorul știa că o notă mică îl poate afecta pe student la obținerea bursei, pierzându-și dreptul la cazare și masă gratuite – un dezastru pentru mulți tineri veniți de la țară, provenind din familii modeste, fără venituri. El însuși cu o biografie chinuită până să se bucure de toate drepturile de profesor, Alexandru Piru avea o mare înțelegere pentru studenții lipsiți de mijloace materiale. Și poate că bună parte din generozitatea sa la examene se datora și acestui fapt.

Ieșind din sala de examinare, un coleg care chiulise tot trimestrul de la cursuri și nici în sesiune nu se obosise să învețe ceva a fost numaidecât interpelat de cei care așteptau și ei „înfruntarea“ cu profesorul: „Ce subiect ți-a căzut? Cât ți-a dat?“. Obraznic, cel care mizase pe generozitatea lui Alexandru Piru (și care, în mod excepțional, în cazul său nu funcționase cum se aștepta, a răspuns cu voce tare, fără să se controleze: „Mi-a dat doar 7, îl bag în p... mă-si!“). Atent probabil la reacția celor de pe hol, profesorul a auzit și și-a trimis asistentul să-l cheme din nou în sală pe impertinentul tânăr. Stacojiu de frică, acesta s-a întors unde fusese chemat. „Dă-mi carnetul!“, i s-a adresat examinatorul pe un ton grav, care te îngheța. Studentul a încremenit. Era sigur că „șaptele“ lui se va transforma imediat în 3 sau în 2. Profesorul a luat un stilou de pe masă și a schimbat pe loc nota din 7 în 9, după care i-a înapoiat carnetul studentului, însoțindu-și gestul cu replica: „Poftim carnetul! Și acum să te duci dumneata acolo unde m-ai trimis pe mine!“...

Ironizat de către unii colegi răutăcioși că se cantonează numai în literatura veche și că n-ar avea antene pentru cea contemporană, Alexandru Piru a început, într-o vreme, să scrie cronici literare la cărțile unor scriitori actuali în revista „Luceafărul“. Peste ani, la sindrofia de după examenul de doctorat al unui coleg al domniei-sale, la Casa Universitarilor, într-o clipă de destindere, l-am abordat: „Domnule profesor, despre cărțile mele n-ați scris niciodată. Nu v-au plăcut? N-au meritat?“. Mi-a dat un răspuns care m-a lăsat fără replică: „Păi, cum să scriu, Florentine, dacă nu mi le-ai dat?“. Avea dreptate. Nu i le

dădusem. Corigent toată viața la capitolul „Protocol“, îl uitasem de fiecare dată pe dragul meu profesor. Am făcut „mea culpa“, dar nu mi-a mai folosit la nimic...

Alexandru Piru era nu numai foarte popular, ci și prieten cu studenții și uneori nu ne refuza invitația de a merge împreună cu noi la o cafea la cofetăria „Albina“, un local zumzând ca un stup (doar nu degeaba se numea localul cum se numea) de conversațiile viitorilor profesori, ziaristi și scriitori și nu mai puțin a viitorilor arhitecți sau actori.

Însă cel mai des mergea acolo cu noi un alt profesor, Ion Dodu Bălan, cel care mai târziu avea să ajungă ministru adjunct la Cultură. Poate că de aceea, pentru că era văzut de nenumărate ori în compania studenților, era și cel mai „bârfit“ de ei.

De pomină a rămas și următoarea întâmplare: într-o zi, în fața ușii de la Catedra de literatură română, câțiva studenți făceau comentarii despre profesorii de acolo. La un moment dat cineva a spus: „Măi, Dodu Bălan ăsta e un tip foarte de treabă, dar nu prea are idei“. Și exact în clipa următoare se deschide ușa cu pricina și din cadrul ei – extraordinară și comică situație – Ion Dodu Bălan se adresează grupului de studenți: „Băieți, am o idee...“ Cei de față abia s-au putut abține să nu izbucnească în râs. Și care era, de fapt, ideea? Urmându-și gândul, profesorul a adăugat: „Să mergem să bem o cafea!“.

Mult simpatizat de studenții din primul an de facultate era și George Macovescu, cel care ne preda, o dată pe săptămână, o disciplină cu caracter general și care se numea „Teoria literaturii“, un fel de introducere în ceea ce aveam să studiem la alte cursuri și cu alți profesori, mai ales începând de prin anul al doilea.

George Macovescu era pe vremea aceea ministru adjunct la Externe, călătorea mult și în toate țările lumii,

iar atunci când nu era în țară nu-l suplinea nimeni. Orele de teoria literaturii le ținea la Universitate nu atât pentru remunerație (probabil modestă) cât mai degrabă pentru ca la întâlnirile oficiale din străinătate să poată avea înscris pe cartea de vizită, pe lângă funcția de ministru, și pe aceea de „profesor la Universitatea din București“, apelativ care dădea foarte bine oriunde și oricând.

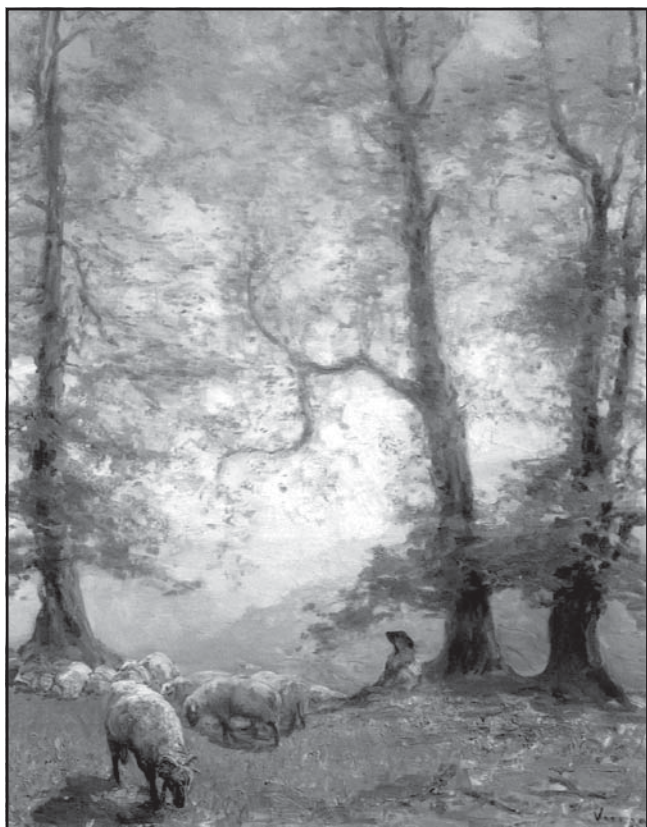
Cursul ținut de George Macovescu era unul dintre cele mai ușoare de la Filologie, am fi putut să absentăm cu lunile de la el, fiindcă prelegerile le puteam învăța după textul tipărit și aflat la bibliotecă, dar n-o făceam. Mergeam la orele acestui profesor nu cum s-ar putea crede, adică pentru conținutul propriu-zis al cursului, ci pentru digresiunile lectorului, căci, umblat prin toată lumea, cum spuneam, Macovescu avea o tolbă doldora de întâmplări și impresii, de gânduri culese pe alte meridiane și aproape de fiecare dată mai vărsa din ea și pentru noi. Nevoia confesiunii nu-i dădea pace și lăsând volumul din care citea la o parte începea să povestească despre alte ținuturi și alți oameni, de care abia dacă auzisem din cărți. Astfel, la ceas de seară, fiindcă acel curs era programat la sfârșitul zilei, călătoream și noi pe aripile imaginației din America până în Australia, din Europa până în Africa, într-un voiaj plăcut și lejer, ca într-o vacanță care am fi vrut să nu se mai sfârșească niciodată.

Nu știam la acea dată că în ființa sobră și întotdeauna într-o ținută ireproșabilă (deh! Protocolul funcției de ministru îl învățase multe) se ascunde și un talentat și delicat poet. George Macovescu publica, e adevărat, prin reviste, dar nu mi-amintesc să-i fi văzut numele sub vreo poezie. Textele lui erau mici tablete în proză, ocazionale și nu ieșeau în mod deosebit în evidență spre a-l face memorabil ca autor. Târziu de tot, când el nu mai era de mult ministru și când nici noi nu mai eram de mult studenți, i-am citit poeziile strânse într-un volum.

La hotarul dintre anii 1967 și 1968, împreună cu alți colegi, l-am colindat și pe el, ca și pe Zaharia Stancu, Șerban Cioculescu, pe Savin Bratu, pe George Ivașcu și pe Matilda Caragiu, iar dânsul ne-a primit cu bucurie și cu căldură în locuința de pe strada Herăstrău. A fost, însă, o vizită scurtată la maximum întrucât gazda se grăbea să ajungă la „Revelionul diplomaților“, iar noi eram, la rândul-ne, mânați de dorința de a colinda cât mai multă lume în puținele ceasuri care ne mai rămăseseră din acea noapte.

De altfel despre *Plugușorul* de atunci și despre felul în care ne-au primit dascălii noștri aveam să scriu pe larg într-o carte, *O istorie anecdotică a literaturii române*, din 1995, și mai ales într-o alta, *Amintirea care ne rămâne*, publicată în 2002. Tot acolo am încercat să aduc „la zi“ relatarea despre întâmplările mele cu profesorul Macovescu, conjudețeanul care m-a sprijinit să fiu primit în Uniunea Scriitorilor, iar eu am încercat să-i editez un volum de amintiri – tentativă dejucată de alții din motive care mi-au scăpat atunci și pe care nu mi le pot explica nici azi.

Zilele trecute am găsit în bibliotecă și volumul *Undeva, toamna, cândva*, tipărit de George Macovescu la Editura „Eminescu“ în anul 1985 și pe care, în perioada când îl vizitam pentru a obține de la el amintitul manuscris

Artur Garguromin-Verona – *Cioban în pădure*

de amintiri, mi l-a dăruit cu dedicația: „Tovarășului Florentin Popescu, poetului în al cărui scris străbat erezurile și farmecul locurilor buzoiene, de unde amândoi am pornit. 12 noiembrie 1987“. Este un exemplar legat în piele, pe prima copertă având montată sub celofan imaginea de pe coperta inițială, reprezentând un colț de pădure, scăldat în lumina albastră a cerului de toamnă, pe fondul căruia stau înscrise numele autorului și titlul. Pe coperta a patra, de asemenea sub celofan, se află facsimilul unei frumoase poezii de dragoste: „Acesta-mi este cântul sunat în timp de iarnă / E cântec de iubire pentru a mea frumoasă. / Nu mă-nspăimântă gândul că anii nu se-ntoarnă / Nu caut amăgirea în vreme furtunoasă. / Trecuta tinerețe zbură din floare-n floare, / Se legănau iluzii, se împleteau visări, / Dar dragostea cea mare plutea în depărtare, / Învăluită-n taină, cu rare irizări. / Acum, în timp de iarnă, simțit-am bucuria / Ce urcă din adâncuri, hrănită de iubirea / Frumoasă ca și tine, arzând ca mărturia / Incendiilor solare. Îi văd nemărginirea. // Acesta-mi este cântul, sunat e pentru tine. / Păstrându-i amintirea, o să auzi de mine.“

De prisos să mai adaug că versurile sunt de sorginte romantică și că poetul cultivă aici versul de structură și cu modulații clasice. Omul de formație serioasă, aparținând unei alte școli decât cele de azi și cu un profund simț al muzicalității versului nu se dezmințea nici aici.

Pentru cei care până nu demult învățasem în liceu după o anume programă (ce se dovedise a nu fi tocmai ideală de vreme ce la puțină vreme, în chiar anii studenției noastre, cunoștea un proces radical de schimbare) foarte interesante și pline de noutate și atracție erau cursurile profesorului Ovid S. Crohmălniceanu despre perioada literară interbelică, adică despre anii în care și-au dat măsura talentului lor scriitorii precum Ion Pillat, Lucian Blaga, Nichifor Crainic, Ion Barbu, Vasile Voiculescu, Camil Petrescu, Tudor Arghezi și mulți alții despre care în anii de școală dacă ni se spusese o frază-două ori poate nici atât.

Ovid S. Crohmălniceanu nu era atât de popular și nu mergea cu studenții la cafenea. Avea, însă, un alt mod, mai subtil, de a se apropia de tineri: lăsându-i să se „desfășoare“ cum le cereau gândul și imaginația lor. În treacăt fie spus, la mulți ani după aceea faptul s-a dovedit din plin în cadrul unui cenaclu literar studentesc, cel de „luni“, despre care aveau să facă mult caz scriitorii ce se revendică așa-zisei „Generației '80“.

În ce mă privește, l-am apreciat pe Ovid S. Crohmălniceanu, pe lângă altele, și pentru că vedea lucrurile mai larg, mai deschis, mai cuprinzător decât i-ar fi cerut-o programele școlare. M-am convins de asta la o lucrare scrisă, având ca subiect o comparație între Bacovia și Minulescu, unde mi-am permis să „construiesc“ un fel de schiță literară având ca personaje doi tineri: unul pasionat de Bacovia, celălalt de Minulescu. Cei doi buni prieteni au plecat într-o plimbare de la Herăstrău până la Universitate, discutând operele amintitorilor poeți. Pe tot drumul fiecare își argumenta afinitatea cu poezia autorului preferat, iar în final amândoi ajungeau la concluzia, firească, altfel, că ambele opere sunt fațete la fel de valoroase ale simbolismului.

Desigur, construcția mea literară, judecată ca o creație, era cam naivă și poate aflată la îndemâna multor colegi. Însă parafrazându-l pe Arghezi din cunoscuta-i fabulă **Cuicul**, ei ar fi făcut-o poate chiar mai iscusită, însă nu s-au gândit...

Probabil că profesorul va fi zâmbit citindu-mi lucrarea, dar se pare că i-a plăcut; în fond, „turnasem“ în ea exact acele cunoștințe pe care le presupunea subiectul...

Uneori ne duceam, câte trei-patru sau mai mulți inși, la Institutul de Limbi Străine de pe strada Pitar Moș pentru a o vedea și mai ales a o asculta pe doamna Zoe Dumitrescu-Busulenga cum „navighează“ cu dezinvoltură și farmec pe mările literaturii universale. Ne întorceam de acolo revigorați și purtând în suflet ceva din dăruirea și bucuria profesoarei, din optimismul și sclipirea cuvintelor ei.

Da, o pot mărturisi cu mâna pe inimă: am avut o studenție frumoasă pentru că asta a fost șansa dată mie de soartă.

– Dintre prietenii din facultate cine v-a atras cel mai mult?

– Prieteni? Am avut o mulțime, fiindcă sunt din fire o persoană sociabilă. Îmi place să primesc și să dau dragoste și prietenie în egală măsură, să acord credit oricărei noi cunoștințe. Totul până la proba contrarie. Și am avut și astfel de probe. Viața îți oferă tot felul de surprize, bune sau rele. Și trebuie să știi să le primești pe toate. Am avut, așadar, prieteni și din promoția mea și din cele de dinainte sau de după promoția mea. Pe unii i-am pierdut. Pe alții îi mai am și azi, deși cu mulți nu m-am mai văzut de zece, de douăzeci sau chiar mai mulți ani.

Și pentru că întrebarea presupune, totuși, un răspuns cât de cât restrictiv, am să vă răspund. Din promoția mea am fost (și în bună măsură am rămas) prieten cu Ioan Adam, criticul și ziaristul de azi, cu Mihai Moraru, actualmente profesor la Universitatea din București, specialist în literatură veche (ne-a dat câteva ediții remarcabile: **Cărțile populare, Dinicu Golescu** ș.a.), cu Corneliu Merlău, ziarist la Brașov și prozator pe care Fănuș Neagu l-a prezentat elogios în „Amfiteatru“, cu Alexandru Ronai, acum profesor la Politehnică (predă limba și literatura română studenților străini), cu Dumitru Constantinescu, cel care a semnat ani în șir în „Flacăra“ cu pseudonimul Dumitru Eliade. Și cu alții. Din anii mai mari am fost, de asemenea, în bune relații de prietenie (pentru a vă da doar câteva nume dintr-o listă mult mai largă), cu Ion Vulpe, cu regretații Mircea Ichim (fostul meu coleg de la Liceul „Hașdeu“ din Buzău) și cu Vasile Blendea, ajuns ulterior celebru ca fotoreporter, de care m-am aflat alături în nenumărate rânduri, atât în studenție cât și mai târziu. Vă voi vorbi mai pe larg, despre fiecare, mai încolo.

Din promoțiile de după noi am avut relații de amicitie cu mulți colegi, dar mai ales cu cei care au îmbrățișat cariera literară sau publicistică (Dan Verona, Aureliu Goci sau Tudor Cristea, de pildă). În treacăt fie spus, după vreo patru-cinci ani de la absolvirea facultății cred că circa 60 la sută din colegii mei de promoție au intrat în diverse redacții și la instituții culturale locale sau centrale. Am fost o promoție de ziariști, scriitori fiind doar câțiva (George

Alboiu, Tudor Octavian, Nicolae Dan Fruntelată și, cu voia dumneavoastră, d-le Deșliu, subsemnatul).

Apropo de prietenie: vreau să mai știți că locuind într-un cămin studentesc relațiile care se stabilesc între oameni sunt mai numeroase și mai strânse decât în afara unei astfel de colectivități.

La Filologia bucureșteană ne-am împrietenit, din chiar zilele în care ne pregăteam pentru admitere, trei inși: Ioan Adam, venit tocmai de la Mediaș și mai purtând încă în „stil” ceva din „permanentele” ardeleanului, Mihai Moraru, oltean dintr-o comună de lângă Craiova și eu, buzoianul. Într-un fel, fiind din trei provincii total diferite, reprezentam tot atâtea tipologii și caractere. E posibil ca și acest fapt să ne fi apropiat, deși prietenia noastră s-a legat întâi și întâi datorită afinităților comune pentru literatură și pentru creație în general, apoi fiindcă am avut din capul locului niște firi deschise și comunicative.

Așadar, ne-am cunoscut în zilele săptămânii premergătoare examenului de admitere, am devenit și am rămas prieteni apoi pe tot parcursul studiilor, vreme de cinci ani, după care drumurile vieții ne-au purtat în direcții diferite.

Când aveam existența asigurată, când stăteam într-un cămin confortabil și beneficiam de o cantină, iar toate astea erau plătite de către stat, nouă nu ne rămânea decât grija promovării examenelor cu note care să nu ne periclitaze obținerea bursei de studii. Rar se întâmpla ca vreunul dintre colegi să-și piardă respectiva bursă de merit din cauza unui examen la care n-a obținut nota necesară, căci de îndată ce venea sesiunea ne puneam cu toții cu „burta pe carte”, învățând toată ziua, uneori și toată noaptea. Iar sesiunile își aveau și ele, dincolo de efortul fiecăruia, un anume romantism al lor. Bunăoară, la examenele din vară, de regulă în iunie, mergeam cu cei doi prieteni de cu seară să învățăm în parcul Herăstrău. Acolo erau două biblioteci în aer liber, tocmai bune pentru studiu într-o noapte călduroasă de vară. E adevărat, nu se puteau împrumuta cărți în „nocturnă” pentru simplu motiv că bibliotecara pleca și ea acasă, dar prin bunăvoință ne lăsa aprins cel puțin un bec, suficient ca să putem citi la lumina lui până spre dimineață. Din când în când se auzea doar cântecul vreunei păsări de noapte, ori de undeva dinspre lac orăcăitul unei broaște fără somn, comunicându-i alteia doar ea știa ce. În zori, când pe aripile adierilor se auzeau primele tramvaie dinspre Pipera sau Bucureștii Noi, și dinspre copacii înalți ai parcului venea un miros de ierburi scăldate în rouă, ne strângeam puținele bagaje avute cu noi și plecam spre oraș. Luam micul dejun la cantină și apoi mergeam la cămin să dormim o oră-două și apoi să învățăm din nou, la biblioteca Universității ori în sălile de lectură, special amenajate, așa încât la examene eram cu capetele pline de lingvistici, de folclor, de literatură română sau universală ori de alte cursuri care ni se predaseră în timpul semestrului trecut. Profesorii se bucurau și ei cu sinceritate când vedeau cât ne-am străduit, recompensându-ne cu note pe măsura eforturilor.

Între cele două sesiuni anuale de examene aveam destul timp și pentru distracție și pentru lecturi și pentru colindat Bucureștiul. Ne dădea mâna să mergem la ce spectacol doream fiindcă mai peste tot studenții aveau

intrarea gratuită, iar acolo unde se percepea o taxă, aceea era insignifiantă, putând fi achitată fără probleme, întrucât bursa, pe care o primeam aproape toți, ne asigura plata mesei și a căminului și în plus rămânându-ne și o sumă frumoasă pentru ce cheltuieli voiam să facem, fără să dăm cuiva socoteală.

Astăzi, dacă îi povestesti unui tânăr câte îți puteai permite atunci ca student, fără să simți lipsa acută de bani (adică să cumperi cărțile dorite, să vezi spectacole, să ai acces la învățământul superior nu numai în chip gratuit, ci și primind bursa de la stat, să beneficiezi de asistență medicală fără să scoți un sfanț din buzunar) riști ori să nu fii crezut, ori să fii catalogat imediat drept un „nostalgic comunist” sau cine mai știe cum.

Însă orice etichetă mi-ar pune cel care va ajunge să citească aceste rânduri, simt nevoia s-o afirm răspicat: acces la învățământ și cultură, protecție socială și carte ieftină ca în acei ani nu cred să mai fie vreodată în România. Și e păcat că noile generații nu vor mai putea beneficia de ele, cunoscându-le doar din istorisirile noastre, ale celor care ne-am bucurat de toate...

Blond și subțire, înalt, cel mai înalt dintre noi, Mihai Moraru nu era pe atunci (și cred că n-avea cum să devină nici mai târziu) un tip vorbăreț, care să te obosească prin conversații când vrei și când nu vrei. Însă lipsa lui de apetit în ce privește vorbăria era compensată de un soi de charismă care-l făcea plăcut și agreabil în toate cercurile. Cu acest coleg, care într-o anumită măsură făcea excepție de la tagma oltenilor, cunoscuți în genere pentru bogatul lor debit verbal, am avut tovărășie în mai toate „escapadele” și întâmplările din studentie, atât bune cât și mai puțin bune (că rele nu prea făceam noi). Cu el și cu Ioan Adam învățam „pe rupte” în sesiunile de examene, mergeam la strand ori la mare, ori în diverse escapade „studentești”, altfel destul de cuminiți: la seri de dans și meciuri de fotbal, în unele excursii prin țară etc. Cu ei și cu alți colegi, din ani de studii mai mari și mai mici, am alcătuit grupul de colindători și în noaptea de An Nou 1968 am cântat și am urat unora dintre profesorii noștri de la Facultate. Etc. Etc. Dar mai ales cu Mihai Moraru și Cornel Merlău ne-am petrecut multe ceasuri la cofetăria „Albina” până în anul al treilea, iar mai apoi, după ce am fost mutați la căminele din Grozăvești, la o altă cofetărie, „Opera”, de peste drum de căminele fetelor, de lângă Facultatea de Drept, unde ne așezam inițial câte doi-trei la o masă pentru ca numai după o oră, o oră și ceva în jurul acelei mese de patru persoane să se afle zece, uneori chiar mai mulți studenți (și nu numai filologi), unde se povesteau diverse întâmplări, se depăneau amintiri vesele ori se spuneau fel de fel de bancuri, chelnerii înșiși fiind mirați de buna dispoziție de acolo și mai ales de puternicele hohote de râs ce izbucneau din când în când la masa cu pricina.

Într-o seară caldă de vară, ieșind de aici, ne-am încoronat cu frunze verzi de castan, ne-am așezat pe bordura bulevardului și ne-am descălțat de pantofi – un fel de mic nonconformism față de domni și doamnele în toalete luxoase mergând la Opera din apropiere. Se vede treaba că printre multele persoane care se perindau pe stradă s-a aflat și un ziarist ceva mai zelos decât alții,

fiindcă a treia zi am citit cu ochii noștri într-un mare ziar cum că „în fiecare seară cei zece-cincisprezece hippy din București pot fi văzuți cum sfidează opinia publică la capătul bulevardului...“ Etc. Etc. Hippy erau pe atunci în vizorul criticilor de tot felul din România, așa că nu trebuie să ne mire nici atitudinea publicistului cu pricina...

Printre figurile memorabile de la „Tosca“ se număra și George Târnea, cunoscut mai târziu în literatură sub numele de Târnea, înlocuirea vocalei â din numele de familie cu ă făcându-se mai târziu și din motive care îmi scapă. Student la Filosofie, de o condiție materială modestă, el umbla în permanentă îmbrăcat cu un sacou din piele de căprioară, de culoare gălbuie, dar care de atâta purtat aproape se înnegrise la guler și la manșete. Și în permanentă se afla într-o teribilă criză financiară. Om de dialog, cu mulți prieteni, ar fi vrut să zăbovească la discuții în preajma unei cafele și cum n-avea bani s-o cumpere, le propunea unora și altora să le citească poemul lui intitulat „Convalescență“ în schimbul achitării modestei consumații, constând în lichidul negru atât de apreciat și îndelung sorbit de studenții de peste tot. Se găseau destui care să primească târgul, mai ales dintre cei care nu-i mai ascultaseră stihurile până atunci, fiindcă cei care se „bucuraseră“ de acest privilegiu erau gata să-i achite costul cafelei numai să nu mai audă încă o dată poemul. Nu pentru că ar fi fost neinteresant, fără valoare literară adică, ci mai degrabă pentru că respectiva operă literară avea câteva zeci de strofe. Ori la o cafea cine vine, vine ca să se relaxeze, să gândească liber la ale lui și nu pentru a-și schimba plăcerea într-o sedintă de cenaclu...

Nu știu dacă timiditatea sau alte motive îl împiedicau atunci să meargă la o redacție de revistă și să-și prezinte poeziile (presupun că mai avea și altele, nu numai poemul amintit), dar cert este că George Târnea prefera afirmarea să-i zic „orală“, în felul menestrelilor și trubadurilor de altădată. Târziu, după facultate, s-a afirmat plenar și frumos. A tipărit mai multe volume, lăudate de unii și criticate de alții, cum se întâmplă întotdeauna, iar pe texte ale lui câțiva compozitori au creat cântece de mare frumusețe, îndelung răspândite prin intermediul Radioului. Într-o vreme a realizat și emisiuni la televiziune și a prezentat acolo diverse spectacole tematice.

De-a lungul timpului ne-am mai întâlnit întâmplător, iar într-o vară de după 1980 am fost împreună într-un turneu literar organizat de Suplimentul literar-artistic al „Scânteii Tineretului“, condus atunci de Ion Cristoiu. Rămăsese același tip popular și cu umor pe care îl știam din studenție.

George Târnea a murit la o vârstă la care ar mai fi avut destule de spus în poezie. Mișcat de prematura lui dispariție, i-am consacrat și eu o pagină în numărul 5/2003 al revistei „Sud“, convins fiind că va veni o vreme în care lirica lui va fi cu adevărat descoperită și apreciată așa cum se cuvine.

La „Tosca“ venea destul de des și Toma Michinici, purtând mai întotdeauna sub braț o mapă cu noile lui careuri de cuvinte încrucișate, fiind încă de pe atunci unul dintre cei mai cunoscuți rebusiști. Student la drept, el era nu numai un neîntrecut maestru în alcătuirea și crearea de probleme rebusistice, ci și un tip plin de umor,

gata să-ți spună oricând o glumă, un banc, o „poantă“ de ultimă oră, auzită de el mai devreme de la altcineva. Peste ani a editat numeroase almanahuri și broșuri cultural-distractive, la elaborarea cărora mi-a cerut de multe ori colaborarea. Și i-am dat-o cu plăcere, scriindu-i nu rebus (nu mă pricep), ci articole de umor, prezentări turistice, anecdote din viața unor scriitori și altele. I-am tipărit și eu o carte, *Corabia cu enigme*, la Editura „Sport-Turism“, carte pe care și-a îngrijit-o aproape singur de la început și până la sfârșit, concepându-i macheta, desenându-i coperta și alcătuindu-i sumarul. Era, evident, un volum cu probleme distractive și s-a bucurat de o bună primire din partea cititorilor, mai ales că astfel de lucrări nu erau multe prin anii 1980 și ceva.

Puțini știu că Toma Michinici scria și poezie, deoarece a fost extrem de zgârcit cu publicarea. În 1990, după ce am înființat revista „Colibri“, i-am cerut colaborarea. Mi-a oferit un întreg caiet de sonete, din care i-am publicat în mai multe numere de revistă. În larga-i generozitate mi-a spus de la început că nici măcar nu dorește să-i plătesc ceva pe ele, ci doar să le public și atât.

După 1990 a fondat o editură, dar, din păcate nu și-a putut duce la împlinire programul, fiindcă moartea l-a răpit dintre noi la o vârstă la care ar fi putut să-și dea întreaga măsură de scriitor.

De la Podul Izvor sau de la „Tosca“ mulți studenți se urcau în tramvai (acest vehicul circula pe atunci și pe malurile Dâmbovitei) spre a ajunge la căminele din Grozăvești. De cum se vedeau în vagon, așa-zisele „grupuri de turbulenți“ începeau să-și încordeze mușchii picioarelor și să facă mișcări ce determinau săltarea în sus și în jos a tramvaiului, de-ai fi zis că e gata-gata să sară de pe șine. Nedumerit și alarmat, vatmanul oprea vehiculul, cobora, se uita atent la osii, la roți, la șine, peste tot unde s-ar fi putut produce un astfel de efect nemaicunoscut și nemaîntâlnit de el și nu știa ce să mai creadă. Bineînțeles că în timpul controlului studenții năbădăioși erau din cale afară de cuminti și de liniștiți... Mai nelămurit decât atunci când frânase, vatmanul n-avea altceva de făcut decât să se suie din nou în cabină și să pornească mai departe...

Deși Facultatea de Limba și Literatura Română avea destul de mulți studenți în acea perioadă (numai în promoția noastră numărul lor trecea de 160), totuși ne cunoșteam între noi și-i mai cunoșteam, dacă nu pe toți, măcar pe unii din anii de studii mai mari sau mai mici – fie din căminele studențești, fie de la cenaclurile literare ori alte manifestări profesionale, fie pur și simplu din holul Universității, un fel de agora în care ne întâlneam cu diverse prilejuri.

Eram, cum v-am spus, în relații de amiciție și cu mulți colegi din anii superiori, precum Ion Vulpe, Mircea Ichim sau Vasile Blendea. Cu acesta din urmă, de altfel, de prin anul al patrulea am început să realizez o suită de interviuri și reportaje pe care le-am publicat prin „Viața studentescă“ ori la ziare județene („Viața Buzăului“, bunăoară). Pe atunci Vasile Blendea nu era nici pe departe personajul atât de cunoscut azi: fotoreporterul care a reușit să alcătuiască o extraordinar de bogată fototecă a scriitorimii române. Păstrez și azi una din fotografiile sale

de început, pe care mi-a făcut-o în casa Ninei Cassian, unde am ajuns împreună pentru un interviu. Nu mai știu unde și cum am publicat textul cu pricina, însă fotografia mă arată într-o postură profesională destul de grăitoare: șezând pe un scaun cu un carnet în mână, în vreme ce cunoscuta poetă, așezată într-un fotoliu, îmi răspunde cu dezinvoltură ceva legat de o întrebare, probabil de actualitate atunci...

Vasile Blendea mi-a devenit și mi-a rămas până la moarte unul dintre cei mai buni prieteni, de care mă legau nu doar interese „profesionale“, ci și un mod foarte deschis de a fi al amândurora, umorul și peripețiile comune prin diverse locuri din țară.

Descins în București, dintr-o familie gorjeană de condiție modestă, el s-a afirmat și s-a făcut cunoscut numai și numai printr-o muncă neobosită, dublată de o mare încredere în forțele proprii. Hâtru și simpatic, s-a făcut agreat în toate cercurile și de-a lungul anilor a fost acceptat și prețuit de mai toți marii scriitori ai vremii, despre care deține nu numai o fototecă bogată, ci și o întreagă anecdotică. Anecdotică în care a fost în egală măsură martor și „personaj“. Istoria de culise, necunoscută decât de el, a realizării unor imagini în care se pot vedea în ipostaze inedite Eugen Barbu, Victor Eftimiu, Eugen Jebeleanu, Geo Bogza și multe alte figuri ale literelor române din deceniile șase, șapte, opt și nouă ale veacului trecut este de o picanterie cum rar se poate închipui. Povestite de el, „regiile“ pe care le-a făcut unor imagini cu Jebeleanu și Bogza (pe care l-a urcat într-un castan și l-a convins să-și așeze pe cap o cunună din pene, aidoma indienilor), cu Marin Preda (pe care, așisderea, l-a „frecat“ în fel și chip spre a-i afla cele mai expresive posturi de scriitor) alcătuiesc istoria nevăzută, dar cu atât mai interesantă a unei bune părți din literatura română contemporană. De la cei amintiți și de la alții Blendea deține și o întreagă colecție de autografe mai mult decât grăitoare.

La Revelionul 1967 a participat, împreună cu alți colegi, la **Plugusorul** rostit în pridvorul și la casele unor mari personalități, între care și Arghezi. În primul număr din anul următor al revistei „Contemporanul“, la insistențele lui George Ivașcu, directorul revistei a publicat o fotografie realizată în împrejurarea amintită la Mărțișor. Numaidecât autorul **Cuvintelor potrivite** a reacționat, dezavuând gestul colegului meu și amenințându-l că-l va da în judecată. Vasile a intrat în panică. Se și vedea exmatriculat din facultate și ajuns într-o celulă de închisoare. Alarmat, s-a plâns lui George Ivașcu, iar acesta l-a calmat: „Stai liniștit, Blendea! Unde n-ai avea tu norocul să te dea în judecată Arghezi! Ai intra în istoria literaturii. Gândește-te: Vasile Blendea în proces cu Arghezi! Ar vui presa!“.

Peste ani, reconstituind momentul, prietenul meu avea să-mi spună: „Nu s-a întâmplat nimic. Probabil că Ivașcu l-a potolit pe maestru și totul s-a uitat. Pe urmă parcă îmi părea rău că Arghezi nu m-a mai chemat la tribunal...“

Am mers și eu, cum v-am mai spus deja, împreună cu Vasile Blendea și cu alți colegi să-i colindăm pe profesorii noștri și pe unii scriitori, în anul următor, la Revelionul 1968. Vasile a făcut fotografii peste tot. Am povestit peripețiile din acea noapte în două cărți, în **Istoria anecdotică**

a literaturii și în **Amintirea care ne rămâne**, în aceasta din urmă urmărind destinul colindaților și pe cel al colindătorilor și ulterior, în cei peste treizeci de ani care au trecut de atunci...

Spuneam mai sus că Vasile Blendea era un hâtru și de asta m-am convins de-a lungul timpului în nenumărate rânduri și în felurite chipuri, căci în București sau în provincie (când am avut ocazia să ne întâlnim la diferite manifestări literare) el a fost omul care știa să ofere sarea și piperul tuturor întrunirilor. Cum reusea? Întâi și-ntâi prin relatarea unor întâmplări anecdotice pe care le-a trăit în preajma unor personalități arhicunoscute, apoi prin „depănarea“ unor amintiri din facultate sau de mai înainte, din vremea copilăriei și adolescenței lui gorjene. Apoi prin marele talent de a-i imita pe G. Călinescu, pe Arghezi, pe Al. Piru ș.a. Toate astea ar fi putut deveni, sunt sigur, pagini de umor de mare audiență și s-ar fi putut citi cu reală plăcere de către toți cei cărora le-ar fi ajuns sub ochi. Nu știu, însă, dacă și în scris Vasile Blendea ar mai fi avut același har pe care îl avea în oralitate, unde narațiunii propriu-zise i se adaugă și un anume talent actoricesc, deloc de neglijat...

În 2005 am demarat împreună munca la un proiect pe care l-am tot amânat ani și ani de zile: o carte de convorbiri, pe care am început s-o publicăm în revista „Sud“. Din păcate, după numai două episoade, prietenul meu a murit. Probabil că a fost chemat de Dumnezeu să-i immortalizeze și Lui chipul pe peliculă fotografică. Eu am rămas cu nădejdea că voi reuși să duc la bun sfârșit serialul (am încă destulă informație și suficiente fotografii pentru asta) și să-l adun mai apoi într-o carte.

Dintre studenții anilor superiori, în bune relații de prietenie eram și cu Mircea Ichim, fostul meu coleg de liceu de la „Hasdeul“ buzoian și mai ales de la Cenaclul „Alexandru Sahia“ din același oraș, cenaclu unde el trecea drept unul dintre poeții care promet frumoase împliniri, deși acolo citea rar din propriile creații și se manifesta mai mult în planul criticii și pe marginea textelor prezentate de alții.

Mircea Ichim nu era ceea ce se cheamă un bărbat fermecător, fermecător ca fizic desigur, însă avea o anume charismă care-l făcea căutat și admirat de către fete. Atunci, în liceu, el era mai puțin preocupat de compania lor și visa la un destin literar aparte. La cenaclul „Alexandru Sahia“, de care aminteam, cuvântul său era respectat și ascultat întotdeauna cu plăcere și curiozitate, fiindcă omul avea lecturi destul de serioase în materie. Tatăl lui era profesor de literatură română chiar la liceul în care învățam noi și-n familia lui domnea, se înțelege, o atmosferă intelectuală propice viselor și năzuințelor pe planul scrisului.

În București, la facultate ne întâlneam mai rar și de fiecare dată, cum era și firesc, ne aminteam împreună de serile cenacliere din Buzău, de plimbările făcute în Crâng după terminarea ședințelor în care ascultasem poezii și proze ale colegilor noștri de întruniri. A absolvit facultatea cu doi ani înaintea mea, în 1967, și a lucrat la ziarul „Viața Buzăului“, din urbea natală, încă de la începuturile acestuia. Acolo a găsit un teren bun pentru a-și manifesta aptitudinile pe tărâm literar, dar mai ales organizatoric: redacta săptămânal o pagină culturală, scria

fel de fel de materiale și a înființat un cenaclu al cotidianului amintit. Prin acel cenaclu, deschis tuturor talentelor, au trecut mulți dintre scriitorii de azi ai Buzăului. Ulterior, a revenit în Capitală în postura de cadru didactic (preda o disciplină mai rară și la care se pricepe mai puțini: secretariat redacțional), iar după 1990 a lucrat în presă – la revista „Albina” și apoi la „Dimineața”. Acolo, în redacția ziarului „Dimineața”, l-am vizitat într-o zi, prin 1992 pare-mi-se, și m-a primit cu căldură, ca pe un adevărat prieten de care nu s-a dezis niciodată. Era un redactor-șef și a scos numaidecât dintr-un dulap o băutură fină și scumpă (mi-a spus că a primit-o la un protocol cu o zi înainte și că n-ar fi deschis-o dacă n-aș fi venit eu, lucru care pe moment m-a flatat). El activa atunci și în Parlamentul României, ca deputat de Giurgiu, fără ca respectiva și înalta funcție politică să-l facă înfumurat și distant față de ceilalți. Din câte mi-am dat seama rămăsese același tip comunicativ, pe care îl știam din totdeauna. Comunicativ nu numai cu prietenii, ci și cu colegii, cu subalternii lui, fiindcă în răstimpul petrecut acolo, prin birou s-au perindat multe persoane, fără să fi remarcat vreo undă de răceală în relațiile dintre acei jurnaliști (pe unii îi cunoșteam de pe la alte ziare, iar alții îmi fuseseră chiar colegi de facultate) și redactorul lor șef.

A fost, de altfel, ultima întâlnire pe care am avut-o cu Mircea Ichim, fiindcă la scurtă vreme după aceea prietenul meu a murit, doar la două zile după ce a fost internat de urgență într-un spital pentru nu știu ce criză, apărută și ea tot pe neașteptate. A lăsat în urma lui o singură carte: **leşirea din crisalidă**, de fapt un poem dramatic în stilul în care scriau odinioară romanticii francezi și germani. Își pusese mari speranțe în succesul ei și la o vreme după apariție îmi mărturisea că nădăjduiește să primească Premiul Uniunii Scriitorilor. Dar cum se întâmplă la noi, volumul n-a fost comentat în presă așa și atât cum ar fi meritat-o și fiindcă autorul nu făcea parte din grupurile de interese care învârteau și aranjau totul pe tărâm literar, cartea a trecut aproape neobservată.

În alt plan, murind, Mircea Ichim încheia destinul dramatic, de tragedie antică, al unei întregi familii: după moartea tatălui, la numai un an în chiar noaptea propriei nunți i s-a stins subit mama. Câțiva ani mai târziu fratele lui, student în ultimul an de facultate, s-a sinucis, spânzurându-se în casa bătrânească din Buzău, cadavrul fiindu-i descoperit abia după o săptămână...

Din anii de studii de dinaintea promoției mele mai făcea parte și un coleg, azi universitar cu doctorate și lectorate prin străinătate, autor de multe cărți: Marin Mincu. Ne întâlneam prin sălile bibliotecilor, dar mai mult la căminul studentesc „Carpați”, de pe strada Academiei, aflat la etajele de deasupra librăriei „Mihai Eminescu”. Încă de prin anii aceia, 1965-1967, distant, nu prea larg la vorbă, îi plăcea să afișeze un aer intelectual și de superioritate față de colegi, umblând aproape mereu cu câte o carte sub braț, de regulă o foarte proaspătă achiziție făcută la parterul clădirii. Unii colegi îl ironizau, mai fin sau mai grosier, alții îi evitau compania, iar o a treia categorie luau sau lăsau omul așa cum era, găsind că n-are nici un rost să se „contreze” cu el.

În ce mă privește cred că m-am situat pe undeva prin

această din urmă categorie, deși, trebuie s-o mărturisesc, în multe ocazii în care ne-am întâlnit, în cei patruzeci de ani care au trecut de atunci, n-am rezistat tentației de a-i „demola” cu o glumă sau o ironie soclul pe care credea și crede și azi că se află...

Nu știu dacă în vreun tratat de medicină, de psihologie ori în vreo carte de alt gen se găsesc referințe la astfel de oameni, însă eu cred că Marin Mincu a suferit toată viața lui de o insuficientă recunoaștere literară din partea confrăților. A publicat enorm și are, fără îndoială, merite importante, mai ales în domeniul criticii și istoriei literare și poate mai puțin al prozei și poeziei. Își are locul lui printre scriitorii actuali, dar un soi de ironie a sortii a făcut ca volumele și contribuțiile sale să fie apreciate sub cota la care se aștepta și se așteaptă. Fire incomodă, a intrat în conflict cu mulți și – ca om cel puțin – cred că cei care caută să-l evite sunt cu mult mai mulți decât aceia care îi doresc compania. În anii din urmă a patronat un cenaclu al tinerilor, „Euridice”, la Uniunea Scriitorilor, de unde a fost „expulzat” (zice-se că tot din cauza unor conflicte) și și-a aflat refugiul la Muzeul Literaturii Române. L-am întrebat odată de ce nu-și vede doar de propriul scris și se lasă purtat de valurile stârnite în jurul lor de către niște tineri care vor s-o rupă definitiv cu tradiția fără să pună ceva trainic, solid și original la loc. Răspunsul a fost simplu: „De dragul literaturii”. „Bine, i-am replicat, dar multe din textele prezentate în cenaclu (și pe care le-am citit și eu) n-au nici o valoare, sau cel mult au doar o valoare de experiment!” Se vede treaba că remarcă mea l-a pus într-o situație ușor stânjenitoare de vreme ce nu mi-a mai răspuns nimic...

Approape tot omul care dădea examen de admitere la Facultatea de Limba și Literatura Română visa să devină scriitor. Scriitori au ajuns însă doar cei care se născuseră scriitori (ca să fac trimitere la o replică celebră pe care o dăduse cu un deceniu în urmă Sadoveanu celor care frecventau cursurile Școlii de Literatură). Dar, slavă Domnului, cu un an, doi sau mai mulți înaintea mea și cu tot atâția în urma promoției în care mă aflu, erau destui tineri care s-au afirmat, începând încă de pe-atunci, în câmpia largă a beletristicii, criticii și istoriei literare. Lor li se adaugă un șir lung de ziarști, unii de notorietate, prezenți în presa scrisă, ca și în cea vorbită sau la televiziune. Approape că mi-e și teamă să încep a-i enumera de frică că voi omite pe cineva, ori voi face, fără voie, o nedreptate cuiva.

Dacă în ce-i privește pe poeți, pe prozatori și pe critici mi-ar putea fi de folos biblioteca personală, dicționarele și istoriile literare apărute între timp, cu ziarștii lucrurile stau ceva mai greu: nu știu cine și unde ar putea avea o statistică a acestora pe ani de studii, promoție etc.

Așadar m-am întâlnit în aceleași amfiteatre, am frecventat aceleași cenacluri literare și am respirat același aer sub cupola facultății ori în sălile acesteia cu Ioan Alexandru, Adrian Păunescu, frații Baltag, Cezar și Nicolae (un critic de mari promisiuni, din păcate mort tânăr), Gheorghe Pituț, Ana Blandiana, Virgil Mazilescu, Marius Robescu, Laurențiu Ulici, George Alboiu, Tudor Octavian, Nicolae Dan Frunteletă, Radu Budeanu, Ioan Adam și mulți alții ale căror cărți pot umple astăzi dacă nu o întreagă bibliotecă, în orice caz câteva rafturi bune.